

Co Słyszeć ?

SZANSA DLA PODHAŁA I TATR

Maciej Mischke

Polskie Towarzystwo Tatrzańskie miało okazję zapoznać się z referatem prof. Juliana Sokołowskiego z Zakładu Podstaw Gospodarki Surowcami i Energią PAN w Krakowie na temat wykorzystania wód geotermalnych na Podhalu.

Szacuje się, że tylko 10 - 20% zanieczyszczeń atmosferycznych na Podhalu pochodzi z działań zakładów przemysłowych zlokalizowanych poza regionem. Większość zatem zanieczyszczeń powstaje na miejscu i jest skutkiem spalania węgla jako głównego źródła energetycznego i spalin wydzielanych przez pojazdy mechaniczne. Zmiana źródła energetycznego może w dużej mierze przyczynić się do zmniejszenia zanieczyszczenia atmosfery, a także wody.

Z badań Zakładu prof. Sokołowskiego wynika, że wody geotermalne można wykorzystać nie tylko do celów leczniczych i rekreacyjnych, lecz przede wszystkim dla celów energetycznych. Wykonano w regionie kilkanaście odwiertów. Badania wykazały, że pełne wykorzystanie wód geotermalnych pozwoliłoby na uzyskanie rocznie energii cieplnej równoważnej ok. 0,5 mln. ton węgla kamiennego.

Wody geotermalne należałoby po wykorzystaniu zatłaczać spowrotem do złoża, z którego je wydobyto (otwory bliźniacze). Pozwoliłoby to uniknąć niebezpieczeństwa zaburzenia równowagi hydrogeologicznej.

Docelowo należałoby przewidzieć budowę połączonej w jeden system sieci rurociągów, zaopatrujących całe Podhale, z wykorzystaniem dla celów grzewczych, ciepłej wody użytkowej, w szklarniach, rolnictwie, hodowli oraz balneologii i rekreacji (baseny). Szacuje się, że po całkowitym zagospodarowaniu wód geotermalnych niekiedy podhalańskiej można będzie zaspokoić potrzeby cieplne centralnego ogrzewania i ciepłej wody aglomeracji obejmującej ok. 95 tys. mieszkańców, a więc Zakopane i Nowy Targ.

Informator
Polskiego
Towarzystwa
Tatrzańkiego

Numer 7
LIPIEC 1991

Adres Redakcji:

Barbara Morawska-Nowak

ul. Konarskiego 2115

30-049 KRAKÓW

Sprawa wykorzystania wód geotermalnych uzyskała poparcie Związku Podhalań oraz aprobatę władz gminnych, wojewodzkich i Ministerstwa Ochrony Środowiska. Są oferty pomocy technicznej i finansowej z Zachodu. Włochy oferują 4 mln. dolarów.

Wszczęto prace dokumentacyjne. W roku 1995 ma być oddany do eksploatacji Doświadczalny Zakład Geotermalny w Białym Dunajcu. Istnieje oferta budowy na Polanie Szymoszkowej, obok hotelu Kasprowy, obiektu konkurencyjnego, opartego na wyzyskaniu energii geotermalnej.

Oczywiście realizacja tych zamierzeń wymaga znacznych nakładów inwestycyjnych. Między innymi należałoby stopniowo zastępować przestarzałe ciepłownie węglowe nowocześniejszymi zakładami geotermalnymi.

Należy jednak zważyć, że obecnie nie można już mówić o ochronie środowiska naturalnego, lecz wręcz o jego ratowaniu. Nie można snuć planów rozbudowy ośrodków turystycznych, wypoczynkowych, narciarskich dopóki nie usunie się przyczyn obecnych zagrożeń i nie zapewni czystego powietrza i czystej wody dla mieszkańców, kuracjuszy, turystów oraz lasów Tatr i kotliny Zakopiańskiej. Należy zrobić wszystko, by zmniejszyć negatywny wpływ aglomeracji podhalańskiej na środowisko.

Polskie Towarzystwo Tatrzańskie popiera w pełni program wykorzystania wód geotermalnych na Podhalu i apeluje o jak najszybsze przystąpienie do jego realizacji.

(tekst wystąpienia PTT na seminarium "Stan aktualny i szanse przetrwania lasów Tatr i Kotliny Zakopiańskiej pod presją skażeń powietrza i wód" - Zakopane 25.05.1991 r.)

WYKORZYSTANIA WÓD GEOTERMALNYCH STAN AKTUALNY (na dzień 25.05.1991)

Barbara Morawska-Nowak

Samochód zatrzymuje się na poboczu szosy w Białym Dunajcu. Wysiadaemy i schodzimy miedzą na łąkę, na której stoi barakowóz. Przy nim ujęcie wód w zamkniętym obiegu rur.

"Proszę dotknąć rury" - mówi Profesor. Rura gorąca. Temperatura 69°C. Profesor wyjaśnia, jak wody geotermalne w zamkniętych obiegach będą ogrzewać wodę, która rurociągami popłynie od domu do domu.

Zrozumiałam i przekonałam się. ("Błogosławieni, którzy nie widzieli, a uwierzyli !"

Co dalej ? Już na wstępie piętrzą się różnorakie trudności - kwestie prawne, własnościowe, kłopoty z wykupieniem choćby kawałka gruntu pod Zakład. Trudności, aby eksperymentalnie doprowadzić ciepło choćby do kilku sąsiednich domostw !

Poronin. Tu ujęcie znajduje się na przybrzeżnej łące nad Poroncem (naprzeciw, na drugim brzegu było Muzeum Lenina). Idealny teren pod basen. Kto i kiedy wyłoży pieniądze i przystąpi do realizacji kąpieliska z ciepłą wodą ?

Jakże daleko od wspaniałego programu do jego realizacji !

SPOTKANIE W KRZESZOWIE

VIII Ogólnopolskie Spotkanie Działaczy i Przedstawicieli PTT odbyło się w Krzeszowie k/Kamiennej Góry w dniach 21 - 23.06.1991 r. Wzięło w nim udział 35 osób reprezentujących Brzeg, Chrzanów, Gliwice, Kalisz, Kraków, Opole, Oświęcim, Skarżysko-Kamienną, Wrocław i Zieloną Górę.

Relacjom ze spotkania poświęcimy następny numer.

NA NARTY JEDZ W ALPY

Elżbieta Misiak (Warszawa)

Południowo-zachodni kanton szwajcarski Valais jest ponoć najbardziej nasłonecznioną częścią Alp. Sądząc po smaku tamtejszego wina, słynnego fendant, jest to z pewnością prawda. Valais słynie z wina, słońca, wspaniałych stacji narciarskich, zabytków i gościnności.

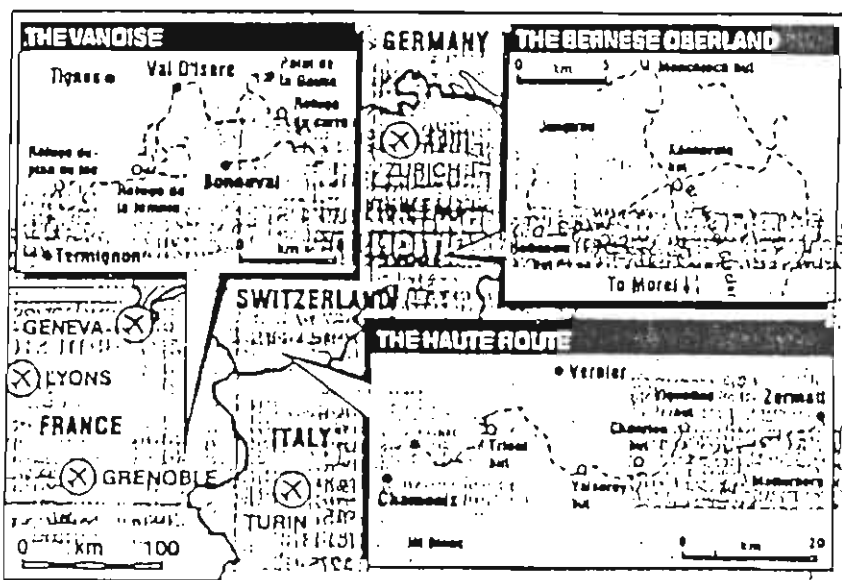
Widziałam trzy stacje narciarskie: Saas Fee, Leukerbad i Crans Montana. Każda inna, każda piękna i każda stanowi dowód, że zagospodarowanie gór nie musi oznaczać ich zeszpecenia, że dzieła tworzone przez człowieka mogą stanowić harmonijną całość z dziełem Stwórcy. Ilość kolejek, wyciągów narciarskich wszelkiego rodzaju, przygotowanie tras narciarskich, tras dla wędrowek pieszych, wyznaczenie tras dla turystyki bardziej ambitnej, wszystko to musi wzbudzić podziw, zazdrość i parę jeszcze innych uczuć u człowieka wyemietoszonego w wielogodzinnej kolejce do wyciągu w kotle Gąsienicowym, przepędzanego z innych szlaków i wybijającego sobie resztki zębów na oblodzonych muldach. A w dodatku za pieniądze tylko odrobinę mniejsze niż te, które trzeba wydać w Alpach.

Alpy Szwajcarskie są oczywiście drogie. Nie tylko dla nas. Ale już w Austrii, dokąd i bliżej z Krakowa czy Warszawy można korzystać ze zdobyczy cywilizacji narciarskiej bez poniewierki i bez poczucia grzechu w stosunku do przyrody, do gór.

I myślę, że jest to sposób na pogodzenie narciarzy i ochroniarzy. Tatry zostawmy dla Tatr, kolejkę na Kasprowy zachowajmy jako relikw, ale już nie budujmy żadnego innego wyciągu, a narciarzy wysyłajmy w Alpy.

Od redakcji: Oprócz narciarstwa zjazdowego propaguje się wycieczki narciarskie po alpejskich trasach. Magazyn THE EUROPEAN (24-26 May, 1991) podaje opisy trzech tras dla średnio zaawansowanych narciarzy: z Chamonix do Saas Fee, po Alpach Berneskich i w Parku Narodowym Vanois we Francji.

Three trails for aspiring travellers

FACTFILE

The essentials for a day ski-touring are:

- Skis with four bindings, boots with Vibram-type soles, loose trousers, fleece jumper and an anorak in the latest waterproof-breathable fabric. Dress in layers: climbing is not work.

- Compass and avalanche beeper should be obtained, as well as local maps and the latest weather forecast. It is also useful to have the telephone numbers of the local mountain rescue teams.

- A first aid kit. It should include a blister pack, painkillers, sun cream, bandages and antiseptics.

- In your day pack you should also have packing tape, a small ice axe and thin steel wire for general repairs.

- A hat and sunglasses.

Z TREKIEM NA WSCHÓD OD PRZEMYSŁA

Biuro Turystyczne TREK w Przemyśle, ul. Borelowskiego 1, tel. 76-76 organizuje szereg atrakcyjnych wycieczek na terenach ZSRR, w trakcie których można zwiedzić także miejscowości związane z naszą historią. Ceny wyjazdów konkurencyjne w stosunku do czasów krajowych.

Oto oferty TREKU (jeszcze aktualne w sierpniu i wrześniu):

- Spływ kajakowy po Dnieprze - możliwość zwiedzenia Chocimia i Kamieńca Podolskiego, 12 dni, cena - 700.000 zł
- Rejs żeglarski na katamaranach po Dnieprze, również Chocim i Kamieniec Podolski, 12 dni, cena - 700.000 zł
- Jaskinie Podola, możliwość zwiedzenia Kamieńca Podolskiego i Lwowa, 9 dni, cena - 700.000 zł
- Spływ kajakowy po południowym Bugu (z Pierwomajsk do Wozniesienska), następnie dwa dni nad Morzem Czarnym i w Odessie, 14 dni, cena - 850.000 zł
- Góry Krymskie - 10-dniowy trekking i 6-dniowy pobyt nad Morzem Czarnym, 24 dni, cena 1.350.000 zł
- Lwów - Leningrad (zwiedzanie miast) i pobyt w ośrodku sportów wodnych Kawgołowo, 17 dni, cena 1.350.000 zł
- Wczasy rodzinne w Remetach, na Zakarpaciu - obfitość ryb, lasy pełne malin, jeżyn, grzybow, czysta woda w rzece i jeziorze, ciepły klimat; 11 dni, cena - 800.000 zł, zniżki dla dzieci. Turnusy do końca września.

20 lipca br. wyrusza z Krakowa grupa Przewodników Górskich PTTK w Karpaty Wschodnie wg. programu wspólnie uzgodnionego i realizowanego przez TREK. 16 dni, cena 1.350.000 zł. W planie powtórki trasy.

Można się wreszcie wybrać z TREKIEM dalej i drożej - na 6-ciotygodniową wyprawę do Nepalu, w tym 21-dniowy trekking (Annapurna, Lantang lub Everest) oraz zwiedzanie Katmandu, Varanasi, Agry, Żadzuraho i Delhi, termin: 17.09 - 3.11.1991, cena 10.000.000 zł.

Bliższe informacje w Biurze TREK.

CO O SCHRONISKACH PTTK SĄDZI ODDZIAŁ W SKARŻYSKU-KAMIENNEJ ?

1. Noclegi w schroniskach są drogie, około dwukrotnie droższe niż w kwaterach prywatnych, a standard niski.
2. W okresie wakacyjnym większość schronisk pełni funkcję domów wczasowych i kolonijnych.
3. Turysty indywidualni są przyjmowani na noclegi dopiero od godz. 17⁰⁰, a duże grupy cały dzień. Często są sytuacje, że turyści indywidualni już od rana czekają przed recepcją, aż o godz. 17⁰⁰ odchodzą z niczym, gdyż w międzyczasie zgłosiły się duże grupy.
4. Po nocach hałasuje młodzież szkolna, tak że o spaniu nie ma mowy.
5. Zastrzeżenia budzą remonty schronisk.

A co sądzą inne Oddziały?

Oddział Warszawski stworzył schronisko w Cisnej, a obecnie zaprasza wszystkich do pomocy przy pracach remontowych obiektu w Wetlinie., na stoku Muchanin Wierchu. Kontakt: kol. D. Oleszak (tel. 24-18-57) lub kol. W. Rzepakowski (tel. 35-15-62), a wg. mnie pojechać i znaleźć remontowany dom na miejscu.